

PARTICIPATIE CONCEPT-STRUCTUURVISIE DNK MEI 2020

STADSPARK MET EEN "TWIST"

A Achtergrond

Dit document bevat de bijdrage van Amsterdam Old Course (**AOC**) aan de participatie op de concept-structuurvisie DNK van de gemeente Ouder-Amstel d.d. 5 december 2019 (openbaar gemaakt op 29 januari 2019). Het omvat mede onze inbreng tijdens de participatiebijeenkomst met sportverenigingen op 9 maart 2020 en de on-line participatie "Groen" op 28 april 2020.

Wij verzoeken de gemeente onze bijdrage zoals opgenomen in dit document integraal mee te nemen in de beoordeling van de concept- structuurvisie en de concept-structuurvisie op basis daarvan aan te passen. Op de punten waar de gemeente aanpassing niet mogelijk acht, verwachten wij dat de gemeente gemotiveerd zal aangeven waarom dat zo is.

Onze bijdrage is gericht op het behoud en de inpassing in de planvorming van (1) het unieke cultuurhistorische karakter van verreweg de oudste golfbaan en clubhuis van Amsterdam en (2) de aanwezige zeer rijke flora en fauna op onze golfbaan. Daarbij geloven wij dat het behoud/inpassing van de golfbaan een belangrijke bijdrage kan leveren aan de benodigde waterbuffering in DNK die als gevolg daarvan tegen lagere kosten kan worden gerealiseerd.

Onze bijdrage bouwt voort op de aan de gemeente gepresenteerde gebruikersvisie van de niet-commerciële gebruikers DNK uit maart 2016 en onze presentatie DNK+ uit januari 2017. Net als toen zijn wij oprecht van mening dat bij moderne planvorming moet worden uitgegaan van de in een plangebied reeds aanwezige kwaliteit. Dus niet "een laag zand erover" en in geval van DNK een zeer substantiële laag zand.

Uiteraard streven wij met het behoud en inpassing van de golfbaan mede onze eigen belangen na. Daarmee kan onze inbreng echter niet worden afgedaan. Naast het golfspel gaat het om het behoud van de aanwezige cultuurhistorie en natuur. De concept-structuurvisie voorziet in de ontwikkeling van een toekomstige ecologische zone tegen hoge kosten. Met de golfbaan is die ecologische zone er echter al tegen lage kosten. Hieruit blijkt al dat het belang van onze inbreng verder gaat dan het golfspel.

Ter gelegenheid van de bespreking van de gebruikersvisie DNK in 2016 en de presentatie DNK+ in 2017 hebben wij de gemeente en de grondeigenaren uitdrukkelijk gevraagd om ons en de andere niet-commerciële gebruikers te

betrekken bij de planvorming en ons uit te nodigen voor overleg daarover. De gemeente heeft daarop bij herhaling aangegeven dat onze inbreng moest wachten tot het participatieproces. Wij hebben dat als teleurstellend ervaren maar hadden het met de mededeling van de gemeente te doen. Die mededeling toen betekent echter wel dat de gemeente nu concreet wat met onze inbreng moet doen.

In onze bijdrage zullen wij achtereenvolgens ingaan op de geschiedenis van AOC (paragraaf B), de natuur op de golfbaan (paragraaf C), ons verenigingsleven (paragraaf D) en de sportbeoefening (paragraaf E). In paragraaf F werken wij het behoud/inpassing van de golfbaan in twee varianten nader uit.

B. Geschiedenis

Amsterdam Old Course is de oudste golfbaan van Amsterdam en één van de acht banen in Nederland die zijn ontworpen door het beroemde architectenbureau Colt, Alison & Morisson. Het clubhuis van AOC, een ontwerp van de bekende Amsterdamse architect F.A. Warners, werd geopend op 13 april 1935. De officiële opening van de championship course vond plaats op 14 september 1935 door burgemeester De Vlugt van Amsterdam.

Maandblad Golf schreef in 1941: “Hoewel nog altijd de duinen als hét ideale terrein voor het golfspel gelden, is men er in den Duivendrechtsen Polder toch in geslaagd een golfbaan aan te leggen, welke terecht tot in het buitenland geroemd wordt als een sportieve, interessante baan.”

De baan is sinds de opening in 1935 enkele keren ingrijpend gewijzigd. Eind jaren tachtig van de vorige eeuw verdwenen negen van de achttien holes als gevolg van de aanleg van de spoordijk Schiphol-Weesp en het station Duivendrecht. In 1993 werden twee nieuwe holes aangelegd nadat het voor AOC mogelijk werd om een oude rangeerbaan van de NS erbij te huren.

Kort na de eeuwwisseling werd de Utrechtboog gebouwd. Het spoorviaduct, dat een rechtstreekse verbinding tussen Schiphol en Utrecht mogelijk maakte, loopt dwars door de baan. Na voltooiing van de Utrechtboog in 2005 is de golfbaan aangepast door architect Frank Pont die gespecialiseerd is in de restauratie van Colt-banen.

Een groot deel van de baan is aangelegd op veengrond, 2 meter 40 onder NAP. Het veen is sinds 1934 elk jaar gezakt en de veenholes werden steeds natter. Daarom is de golfbaan in de periode 2012 - 2018 gerestaureerd.

Na aanpassingen op de bestaande droge holes zijn de veenholes volledig vernieuwd in de stijl van Colt, Alison & Morisson. De twee tot drie meter dikke

veenlaag is afgevoerd en vervangen door een laag van zo'n 4,5 meter droge grond. De gerestaureerde holes zijn gloeiend, net als in 1935, en liggen zo'n anderhalve tot drie meter hoger dan het oude maaiveld. De restauratie gebeurde wederom onder leiding van architect Frank Pont.

C. Natuur

AOC heeft sinds augustus 2017 het internationaal erkende GEO-certificaat voor duurzaam golfbaanbeheer. Het certificaat is aan ons uitgereikt door toenmalig wethouder De Maa van de gemeente Ouder-Amstel.

GEO staat voor Golf Environment Organization. Deze in Schotland gevestigde organisatie ondersteunt golfbanen in de hele wereld bij duurzaam beheer van het golfterrein in de breedste zin van het woord. Golfclubs die in aanmerking willen komen voor het GEO-certificaat worden door een onafhankelijke auditor getoetst op natuur- en waterbeheer (waaronder waterverbruik), energieverbruik, duurzame inkoop, milieuzorg (o.a. bemesting van de golfbaan, verwerking van afval en afvalwater) en 'community' (personeelsbeleid, contacten met plaatselijke overheden, naburige (sport)organisaties), etc.

Wij vinden natuurbehoud en -ontwikkeling belangrijk. Onze golfbaan is geen normaal sportterrein; het is een natuurgebied waar ook golf wordt gespeeld. Daarom is bij de restauratie veel aandacht besteed aan behoud én versterking van de natuurwaarden. De golfbaan heeft door hoogteverschillen en verschillende grondsoorten een aantal specifieke biotopen en is een *stepping stone* naar de volkstuinen en Groot Duivendrechtse polder. Hierdoor is AOC niet alleen een groene long in urbaan gebied maar ook een verbindende schakel voor ecosystemen.

Landschapsarchitect André Bijkerk heeft in maart 2015 een bomenplan ontwikkeld. Uit recent flora- en fauna-onderzoek (2015 en 2019) blijkt dat er minimaal 300 boom-, planten- en kruidensoorten voorkomen op de baan, waaronder vele zeldzame soorten. Er zijn 70 vogelsoorten gespot; frequente bezoekers zijn de lepelaar, ooievaar, torenvalk en buizerd. De golfbaan was tot en met de jaren '80 een officieel vogelreservaat, maar daar is helaas een einde aan gekomen. De vos en egel lopen rond en er zijn meerdere zeldzame reptiel- en vissoorten.

Sinds 2012 zijn ruim 2.500 inheemse bomen en struiken geplant om een gevarieerder en gezonder bomenbestand te krijgen. De baan is verrijkt met 75 vogelkasten, bijenvolken, vlinderakkers en ijsvogelwanden en nieuwe waterpartijen (voor meer waterbuffering). Door de aanleg van plas-/draszones en het afvlakken van slootkanten is de oude veenweidevegetatie teruggekomen. De hakhoutstoof cultuur is hier nog volop aanwezig. Het historische Zwarte

Laantje (uit de 15de eeuw) met knotwilgen is gerenoveerd en is nu een prachtig wandelpad langs de baan.

D. Verenigingsleven

Het beeld van golfclubs is van besloten verenigingen met voornamelijk rijke en oudere mannelijke leden. Dat is in Nederland in het algemeen niet het geval en het geldt zeker niet voor AOC. Alle leeftijdsgroepen inclusief jeugd zijn goed vertegenwoordigd in de vereniging en de club heeft een openbaar en tolerant karakter waardoor iedereen lid kan worden of als gast kan spelen. De leden komen voornamelijk uit Ouder-Amstel, Amstelveen en Amsterdam maar ook uit omliggende gemeenten.

Zoals bij elke gezonde sportvereniging ligt de focus niet alleen op sportieve prestaties maar ook op sociale cohesie. De beste teams spelen op hoog niveau in de nationale competitie; tegelijkertijd is er veel aandacht voor sociale wedstrijden en verbindende activiteiten naast golf. AOC is géén commerciële golfbaan maar een echte sportvereniging. Tientallen vrijwilligers hebben een rol in het clubleven en een grote groep leden spant zich in om de natuur op het terrein te stimuleren en verrijken. Dankzij een goede balans in de speerpunten van de club en dankzij het openbare karakter van de club is AOC een bloeiende vereniging.

E. Sportbeoefening

Golf is met 385.000 beoefenaars de op drie na grootste sport van Nederland (na voetbal, tennis en sportvissen). In 2019 is een onderzoek uitgevoerd om de positieve economische-, sociale- en ecologische waarde van golf te objectiveren. Vooral de sociale en ecologische waarde voor Nederland is indrukwekkend. De sport is gezond omdat die tot op hoge leeftijd kan worden beoefend en omdat golfers grote afstanden afleggen, veel bewegen en veel calorieën verbranden.

Golf scoort dan ook zeer goed in de beweegnorm (minimaal 150 minuten per week matig intensief bewegen). Zo'n 92 procent van de golfers (tussen 18 en 54 jaar) haalt de beweegnorm ten opzichte van 75 procent van alle sporters in die leeftijdsgroep. In de leeftijd 55+ haalt 81 procent van de golfers de beweegnorm tegenover 50 procent bij alle sporters. Dat resulteert in lagere zorgkosten.

Niet alleen de leden van AOC spelen op de golfbaan; wij ontvangen jaarlijks minimaal 5.000 gastspelers, die hier in recreatief verband of in het kader van de jaarlijkse NGF competitie komen spelen. Veel van deze gastspelers wonen in de omgeving van groot Amsterdam.

Het is waar dat in de omgeving meerdere golfbanen bestaan. Daarbij tekenen wij echter aan dat Amstelborgh een par 3 baan is en door de ontwikkeling van DNK zal verdwijnen en dat ook de Waterlandse Golfclub in Amsterdam-Noord in haar voortbestaan wordt bedreigd. Dat laat alleen de druk bezette commerciële golfbanen De Hoge Dijk in Abcoude en Amsteldijk (9 holes) in Amstelveen wat voor het verzorgingsgebied van groot-Amsterdam wel heel beperkt is. The International in Badhoevedorp is voor "gewone golfers" niet toegankelijk.

F. Behoud/inpassing

Als voorkeursvariant streven wij naar het behoud van de zes holes van onze golfbaan ten zuidwesten van de Utrechtboog met een mogelijke uitbreiding naar negen holes zoals opgenomen in de presentatie DNK+ zodat een volledige golfbaan blijft behouden. Alhoewel ons dat zeer aan het hart gaat, begrijpen wij dat dat het gedeelte ten noordoosten van de Utrechtboog vlakbij station Duivendrecht dusdanige interessante ontwikkelingsmogelijkheden voor kantoren en hotels biedt dat behoud van de golfbaan bij het doorgaan van DNK daar geen optie is.

Wij zien het behoud van de zes/negen holes (met clubhuis) als onderdeel van het stadspark. Dat stadspark loopt dan ten zuiden van de Holterbergerweg in oost-westelijke richting zoals voorzien in de concept-structuurvisie en buigt ten noorden van de Holterbergerweg af in noord-zuidelijke richting. Een **stadspark met een "twist"** dus. Voor zover het stadspark met een twist zou resulteren in verminderde woningbouwmogelijkheden, valt te overwegen het stadspark ten westen van de Holterbergerweg in omvang te beperken en daar meer woningen te bouwen. In grote lijnen komt dit overeen met de gebruikersvisie DNK uit 2016.

Wij zien een golfbaan in DNK als openbare voorziening die toegankelijk is voor alle bewoners. Dus geen hoog hek er omheen maar hooguit lage witte hekjes om de baan af te bakenen zoals dat bijvoorbeeld in Schotland gebruikelijk is. Verder denken wij aan wandelpaden en visvijvers en een clubhuis waar iedereen welkom is. Uiteraard behoeft de bescherming van wandelaars, hardlopers en vissers tegen rondvliegende golfballen enige aandacht, maar wij zijn ervan overtuigd dat wij daarin kunnen voorzien. In een co-creatie proces kan hieraan, net als nu ook al het geval is bij de volkstuinen, in goed overleg nadere invulling aan worden gegeven.

Wij zien de volgende voordelen van het behoud/inpassing van de golfbaan:

- Geeft DNK een uniek karakter (wie woont er nu in en woonwijk met een golfbaan in het stadspark?)

- Realisatie van uitgebreide voorzieningen tegen beperkte kosten en zonder afzondering van het gebied
- Laagdrempelige golfvoorziening die recht doet aan het oorspronkelijke Engelse karakter van golf als sport voor iedereen
- Realisatie ecologische zone tegen lage kosten en met "bewezen" flora en fauna
- Behoud cultuurhistorisch karakter van golfbaan en clubhuis uit 1935
- Beschikbaarheid waterbuffering tegen lage kosten en zonder dat hier een gebied voor moet worden gereserveerd
- Realisatie horecavoorziening die uitstijgt boven standaard brasserie
- Tegenwicht tegen een omgeving die wordt gedomineerd door voetbal (Ajax, Arena en FC Amsterdam)
- Realisatie recreatievoorzieningen voor wandelaars, hardlopers en vissers
- Realisatie natuur-educatieve programma's en schooltuintjes voor de basisscholen in DNK, Duivendrecht en Amsterdam Zuid-Oost
- Behoud van de bestaande hoogwaardige ecologische zone tussen AOC en de volkstuinten.

Tegenover deze voordelen bestaan naar onze mening eigenlijk geen nadelen anders dan dat de concept-structuurvisie moet worden aangepast en de planvorming mogelijk opnieuw moet worden doorgerekend. Dat is echter inherent aan een participatieproces.

Als alternatieve variant zien wij mogelijkheden een 9-holes golfbaan te realiseren in het stadspark zoals dat nu is voorzien in de concept-structuurvisie. Voor een golfbaan is ongeveer 20 ha. nodig en in een stadspark ter grootte van het Vondelpark moet dat eenvoudig mogelijk zijn.

G. Tot slot

Wij zien onze inbreng als het begin van een mooie en vruchtbare samenwerking met de gemeente Ouder-Amstel en de grondeigenaren. Uiteraard zal er veel moeten worden gerekend en getekend maar dat moet sowieso bij een dergelijke grootschalige gebiedsontwikkeling als DNK. Wij rekenen en tekenen graag mee en nemen ons voor als onderdeel daarvan een gezonde business case voor de exploitatie van de golfbaan als onderdeel van DNK op te stellen.

* * *